

Luleå tekniska universitet
971 87 Luleå

Utvärderingsavdelningen
Carin Olausson
BESLUT
2003-11-04
Reg.nr 641-1087-03

Beslut angående Luleå tekniska universitets ansökan om rätt att utfärda konstnärlig högskoleexamen i musik
(Ansökan 2003-06-02, Dnr 393-03))

Högskoleverket beslutar att Luleå tekniska universitet, Musikhögskolan i Piteå, beviljas rätt att utfärda konstnärlig högskoleexamen i musik.

Ansökan

Luleå tekniska universitet har ansökt om rätt att utfärda konstnärlig högskoleexamen i musik.

För granskningen av ansökan och sakkunnig bedömning av frågan har Högskoleverket anlitat Johannes Johansson, utbildningschef vid Musikhögskolan i Malmö. Projektansvarig vid Högskoleverket har varit utredare Carin Olausson.

Bedömningen har gjorts utifrån Högskoleverkets kvalitetskriterier vilka grundar sig på högskolelag och högskoleförordning.

Ansökan och kompletterande material från Luleå tekniska universitet har granskats av den sakkunnige.

Vid ett platsbesök har samtal förts med ledning, lärare och studenter vid Musikhögskolan i Piteå. Den sakkunnige har lämnat sitt yttrande till Högskoleverket 2003-10-26. Yttrandet bifogas.

Bedömning

Den sakkunnige bedömer att Luleå tekniska universitet, Musikhögskolan i Piteå, väl fyller nödvändiga kvalitetskriterier för att tilldelas konstnärlig högskoleexamen i musik. Den sakkunnige har också i sitt yttrande utvecklat ytterligare kriterier, relevanta för just konstnärlig högskoleexamen och givit Luleå tekniska universitet ett antal värdefulla rekommendationer.

Beslut

Högskoleverket instämmer i den sakkunniges yttrande och beslutar tilldela Luleå tekniska universitet examensrätt för konstnärlig högskoleexamen i musik.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2003-11-04

Reg.nr 641-1087-03

Sid 2

Detta beslut har fattats av universitetskansler Sigbrit Franke efter föredragning av utredare Carin Olausson i närvaro av kanslichef Lennart Ståhle och avdelningschef Ragnhild Nitzler.

Sigbrit Franke

Carin Olausson

Bilaga: Den sakkunnige Johannes Johanssons yttrande

Kopia till Regeringen, Utbildningsdepartementet samt den sakkunnige Johannes Johansson

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2003-11-04

Reg.nr 641-1087-03

Sid 3

Yttrande med anledning av examensrättsprövning gällande Konstnärlig högskoleexamen i Musik vid Musikhögskolan i Piteå

Detta yttrande följer till struktur såväl som innehåll de kvalitetsaspekter som finns beskrivna i Högskoleverkets anvisningar för kvalitetsbedömningar. I ett avslutande resonerande avsnitt tas några särskilda synpunkter upp.

Lärarkompetens och kompetensutveckling

Lärare med hög ämneskompetens är en av förutsättningarna för en hög kvalitet i utbildningen. Vid bedömningen av lärarkompetensen på en musikhögskola är det klargörande att låta begreppet ”ämne” beteckna enskilda instrument och enskilda specialiteter. I denna betydelse utgör således t.ex. Orgel ett ämne, Violin ett annat, Sång ett tredje osv. Inom vissa ämnen har Musikhögskolan i Piteå lärarkrafter med konstnärlig meritering på högsta internationella nivå. I andra ämnen har lärarna genom sin hittillsvarande inriktning på lärarutbildning utvecklat och betonat pedagogisk och didaktisk kompetens mera än rent konstnärlig. Utan tvekan har lärarkåren på Musikhögskolan i Piteå en generellt sett god kompetens, och stor uppmärksamhet krävs på att den specifika konstnärliga lärarkompetensen säkerställs i de enskilda ämnen (instrument) som skall vara huvudinstrument i en konstnärlig högskoleexamen i musik.

Utbildningens mål, innehåll och organisation

Musikhögskolan i Piteå har en lång och beprövad erfarenhet av att anordna och genomföra olika typer av musikalisk utbildning på hög nivå. Musiklärarutbildningen (numera Lärarutbildningen i musik) och Organistutbildningen är väl etablerade och drivs med höga kvalitetsmål. Redan nu finns bl.a. konsertorganistutbildning och kompositionsutbildning som givit erfarenhet och kunskap om hur konstnärliga utbildningar organiseras och genomförs. Den konstnärliga värdegrund som fordras för en framgångsrik konstnärlig utbildning finns således väl representerad i musikhögskolans kollegium. De beskrivningar som givits både i skrift och muntligen vid platsbesöket visar på en klar insikt om de speciella krav som ställs på anordnandet av konstnärlig utbildning.

Ämnesdjup och ämnesbredd

I avsnittet om lärarkompetensen ovan berörs den specifika användningen av begreppet ”ämne” i detta sammanhang. Framför allt de konstnärliga professorerna säkerställer ämnesdjup inom sina respektive områden. Det finns dock en aspekt på ämnesbredden som måste tas i beaktande vid uppbyggandet av en musikerutbildning. Ämnesbredden representeras inte bara av lärarna, utan också av de studerande. Mycket lärande i en konstnärlig utbildning sker i mötet studenter emellan. Det krävs vid uppbyggandet av den konstnärliga utbildningen i Piteå uppmärksamhet på vilken kritisk massa som måste finnas inom varje instrumentgrupp för att i detta avseende tillgodose ämnesbredden.

Övergångsmöjligheter till forskarutbildning

Redan idag har Musikhögskolan i Piteå en omfattande och kvalitativt fullgod forskarutbildning på det musikpedagogiska området. Även andra, teknologiskt inriktade forskningsområden finns representerade inom musikhögskolan och utvecklingen och

dynamiken inom dessa garanteras genom anknytningen till Luleå tekniska universitet. Ambitionen finns att bygga upp också en konstnärlig forskarutbildning. Konstnärlig forskarutbildning är en ny företeelse i Sverige, och det är väsentligt att uppbyggnaden av denna sker i nära samarbete med de musikhögskolor som för närvarande bygger upp sina konstnärliga forskarutbildningar. Möjligheten att gå vidare till forskarutbildning med olika inriktning är god.

Kvalitetsarbete och utvärdering

Musikhögskolan uppvisar en stor kvalitetsmedvetenhet. Denna medvetenhet finns inte bara hos ledningen, utan kvalitetstänkandet genomsyrar hela organisationen. Inom de väletablerade utbildningsprogram som redan finns på musikhögskolan finns en stor kompetens rörande kvalitetsarbete och utvärdering. Metoderna för sådant arbete skiljer sig inte på några avgörande sätt mellan olika typer av högre musikalisk utbildning. De kunskaper som finns och tillämpas idag är således tillämpliga även på en kommande konstnärlig utbildning.

Studentinflytande och –medverkan

Studenternas inflytande på utbildningarna vid musikhögskolan är av tradition mycket god. Studentkåren har en stark ställning. Musikhögskolan är inne i ett mycket expansivt skede med en snabb och stor ökning av antalet studenter, särskilt inom för en musikhögskola nya ämnesområden med teknisk inriktning. Det är viktigt att synpunkter från studenter med konstnärlig inriktning tillvaratas även om de är i minoritet på institutionen.

Internationellt perspektiv

Musikhögskolan i Piteå har goda internationella institutionella relationer med andra institutioner och samarbetsorganisationer (exempelvis Nordiska Konservatorierådet och den Europeiska konservatorieassociationen AEC). Enskilda lärare upprätthåller också många internationella kontakter i kollegiala nätverk. Läget i nordligaste Sverige har också inspirerat musikhögskolan till särskilda satsningar på internationellt arbete i Barentsregionen. Inom ramen för detta kan rekrytering till den konstnärliga utbildningen innebära en intressant breddning av rekryteringsgrunden – Musikhögskolan i Piteå har möjlighet att nå kvalificerade studenter som annars inte skulle studera i Sverige.

Bibliotek och informationsförsörjning

Musikhögskolan i Piteå har ett modernt och välorganiserat bibliotek. Samlingen av musikalien är god och representativ, på vissa områden mycket god. I samband med inrättandet av konstnärlig utbildning i nya ämnen bör det säkerställas att samlingen av musikalien är representativ och allsidig för såväl den solistiska som kammarmusikaliska repertoaren för instrumentet i fråga.

Lokaler och utrustning

Under flera år har Musikhögskolan i Piteå byggt ut och kompletterat sina lokaler. Idag har man en av de bästa lokal- och utrustningssituationerna i landet. Instrumentariet på orgelsidan är komplett och förstklassigt. I planeringen för den kommande utbyggnaden finns också en ny konsertsal som kan bli betydelsefull för de konstnärliga utbildningarna.

Behörighet och antagning

Musikhögskolan deltar i det nationella samarbetet kring antagningsfrågor och har väl fungerande system för antagning och behörighetsbedömning. Antagningen till den nya konstnärliga utbildningen bör ske med utgångspunkt från erfarenheterna från de utbildningar som finns idag med konstnärlig inriktning. I samtal under platsbesöket framgick att rekryteringen till den nya utbildningen inledningsvis troligen kommer att ske bland studerande på musikhögskolan som har förutsättningar att gå vidare från andra utbildningsprogram till en rent konstnärlig fördjupning. Individuell internationell rekrytering av det slag som idag förekommer på konsertorganistutbildningen och som berörs ovan innebär att den konstnärliga utbildningen i Piteå kommer att kunna medföra en, i ett nationellt perspektiv breddad rekrytering.

Ekonomi och styrelse

Musikhögskolan är en del av ett större universitet. Detta ger goda förutsättningar för ekonomisk stabilitet. Den snabba expansionstakten och det ökande beroendet av extern finansiering som växer fram ger dock skäl till vaksamhet. Det förefaller som om den rådande fakultetsbildningen ger musikhögskolan stabilitet i beslutsordningarna kombinerad med den nödvändiga självständigheten. Fakulteten bör få spela en viktig roll som stöd och referens i utvecklingen av den konstnärliga utbildningen. Exempelvis kan det vara klokt att fakulteten får ansvaret för beslut om i vilka ämnen (enligt den ovan använda definitionen av begreppet) konstnärlig utbildning skall inrättas. Musikhögskolan bör också i planeringsarbetet inför den konstnärliga utbildningen budgetmässigt ta i beaktande att den av tradition innehåller mycket individuell undervisning och därför tenderar att bli kostnadskrävande.

Stabilitet och långsiktighet

Som ovan nämnts är musikhögskolan en del av Luleå tekniska universitet. Det gör att verksamheten har yttre förutsättningar att vara stabila. Även musikhögskolans inre organisation är stabil och tydlig. Det är dock värt att vara uppmärksam på de långsiktiga konsekvenser en mycket snabb expansion kan få för institutionen. Ur ekonomisk synpunkt är det angeläget att ta i beaktande att verksamheter som på olika sätt görs beroende av stora resurser som tillförs via externa medel kan vara sårbara.

Kritisk och kreativ miljö

På många sätt framstår Musikhögskolan i Piteå som en mycket kreativ miljö. Att olika idéströmningar från olika ämnesfält möts och bidrar till detta. Anknytningen till universitetet och den vetenskapliga kompetensen hos disputerade lärare gör att ett vetenskapligt förhållningssätt står i dynamisk dialog med ett konstnärligt.

Avslutande resonemang och rekommendationer

Högskoleutbildning med konstnärlig inriktning är på en musikhögskola med universitetsanknytning infogad i samma utbildningskontext som vetenskapligt grundad högskoleutbildning. Det ger stora fördelar, men kräver också särskild uppmärksamhet på den konstnärliga utbildningens specifika villkor och förutsättningar. Att utan eftertanke applicera den vetenskapligt grundade utbildningens normer på en konstnärlig utbildning kan leda till

problematiska konsekvenser. För att en konstnärlig högskoleutbildning i musik skall hålla hög kvalitet krävs att de kvalitetskriterier som anges i högskoleverkets granskningsanvisningar uppfylls. Men det finns ytterligare några kvalitetskriterier att särskilt diskutera i samband med prövningen av en konstnärlig examensrätt.

I avsnittet om ämnesdjup antyds en av dessa: Utbildningens kvalitet är beroende av att det finns en kritisk massa. För att utbildningen i ett visst orkesterinstrument skall hålla högsta kvalitet krävs att de studerande kan musicera tillsammans på hög konstnärlig nivå. Det är knappast möjligt att genomföra en utbildning i t.ex. violin utan att det också finns konstnärligt lika kvalificerade studenter på viola och violoncell. Kvartettspelet ligger till grund för mycket av den konstnärliga utvecklingen hos en stråkmusiker. På liknande sätt är det för andra instrumentkategorier - en oboist bör t.ex. också spela mycket kammarmusik, bl.a. i blåskvintett. Även kvalificerat orkesterspel ingår normalt i dessa studenters utbildning. Kravprofilerna är dock inte generaliserbara. Det krävs enskilda överväganden – situationen är lite annorlunda för t.ex. en organist än för en violinist. För organisten är repertoaren huvudsakligen solistisk och samspelet har inte riktigt samma grundläggande roll i den instrumentala utvecklingen. Sång, piano, gitarr och komposition är andra ämnen med sina egna och annorlunda krav på studiemiljön än orkesterinstrumenten. När bedömning sker om i vilka ämnen den konstnärliga högskoleexamen kan ges måste även dessa faktorer vägas in. Hög lärarkompetens är nödvändig, men inte ensam tillräcklig för att garantera utbildningens kvalitet. Det måste byggas system för dessa bedömningar av enskilda ämnens bredd.

Musikhögskolan arbetar med nivågraderade kurser. Bl.a. finns C- och D-kurser i musik som omfattar bl.a. instrumentalspel. Dessa kurser består av konstnärliga och vetenskapliga moment och är väl genomtänkta och fyller en viktig uppgift både i individuell och institutionell kunskapsutveckling. Det är dock viktigt att ta i beaktande att nivågraderingen inom dessa kurser inte med nödvändighet korresponderar med rent konstnärliga bedömningar. Det fordras att musikhögskolan bygger upp en praxis om hur konstnärlig/vetenskaplig och rent konstnärlig meritering skall relatera sig till varandra. Alla bedömningar måste med nödvändighet vara individuella och stora variationer måste få finnas. Men det krävs dock ett slags grundläggande ”växelkurs” mellan de båda. Kunskapsområdenas individuella integritet måste bevaras, samtidigt som de måste kunna stå i dialog med varandra.

Bedömning

Undertecknad bedömer att Musikhögskolan i Piteå väl fyller nödvändiga kvalitetskriterier för att tilldelas rätten att utfärda konstnärlig högskoleexamen i musik under iakttagande av ovanstående rekommendationer.

Malmö 2003-10-26

Johannes Johansson